

tíðindablaðið

sosialurinPostmoga 76,
3800 Argir,
telefon 11820

Útgevandi: p/f sosialurin

Fyrirskastjóri og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)

Blaðfólk: Høgni Djurhuus, Dagny Joensen, Jóhann Mortensen og Jan Müller

Lýsingar: Árni Joensen

Uppseting: p/f sosialurin. Prent: p/f pressen 1981

Liberalisman horvin

oddagrein

Í 1975 FÓRU føroyingar undir millumlandasigling við Smyril. Vit finga skjótt prógv fyri at her vóru møguleikar. Smyril gav rakstrarvinning í millumlandasiglingini. Hann kundi flyta farmin biligari enn aðrir. Og her var talan um eini 70 arbeiðspláss.

VIT FINGU EISINI prógv fyri beinan vegin at Smyril var alt ov lítil til hesa sigling. Í 1978 var ætlan javnadarflokksins og tjóðveldisflokksins at keypa eitt størri og meira tíðarhóskandi skip til hesa sigling. Fólkaflokkurin segði kortanei til hesa ætlan. Í andstöðu sótu sambandsflokkurin, framburðs- og fiskivinnuflokkurin og sjálvstýrisflokkurin. Hesir tóku heldur ikki undir við at keypa eitt størri og meira hóskandi skip.

SÍÐANI HEVUR siglingarmálið fingið eina ófatuliga og syndarliga lagnu. Hetta er tað svartasta blaðið í okkara siglingarsøkt. Tey tvey árin hetta landsstýrið hevur sitið er onki komið av skafti, hóast vit nú eisini verða hfótir við, at aðrar tjóðir ætla sær at taka hesa sigling upp, og hóast tað, at talan nú er um eitt privat felag, ið er stovnað við tí fyri eyga at keypa og reka eitt millumlandaskip.

HIGARTIL HAVA teir borgarligi hongt seg í tað, at skipið í millumlandasiglingini hevur verið ogn hjá tí almenna, og so hava vit hoyrt óveruligt mæn um at hava slanguna niðri í landskassanum. Nú er so ikki talan um nakað alment skip, men um eitt privat

felag, sum biður um almennan partapening og alment veðhald á jøvnum fæti við øllum onnur privat feløg. Onnur privat skipafeløg hava enntá fingið munandi størri sémir enn hetta felagið biður um.

TAÐ SEINASTA nýggja í hesum máli er at fundur hevur verið millum umboð fyri landsstýrið og umboð fyri stovnarar av nevnda felag. Hesin fundur varð hildin týsdagin. Aðrenn fundin bar útvarpið tey tíðindi, at sambandsflokkurin kundi ganga við til, at tað almenna setur 20 pst. av partapeninginum í felagið og veðheldur fyri 15 pst., men var hetta treytað av, at felagið vil binda seg til ikki at flyta farm til Føroyar um veturin.

SKAL NAKAR hava hoyrt so galið? Kann nakað tilfitt henda undir einum borgarligum libíalium landsstýri? Hvar er libíalismen, ið sigur, at útboð og eftirspurningur eru avgerandi fyri prís, og sum sigur, at øll herðsla verður lögð á ta fríu kappingina? Hvussu samsvavar tað við libíalistisku sjónarmiðini, tá borgarliga alternativ við vil binda eitt skip til, at tað ikki má flyta farm til Føroyar?

Í TILTIKNU GR. 13 í samgonguskjalinum verður sagt, at mál, ið hava principiellu týðning fyri samgonguflokk, ikki verða framlagd ella samtykt. Vit høvdu mett, at her var ein spurningur, sum hevur principiellu týðning fyri allar trýggjar flokkarnar í samgonguni, men so tykist ikki at vera.

Ella hvat siga teir frilyntu í fólkaflokkinum og sjálvstýrisflokkinum? Svíkja teir eisini tey libíalu sjónarmiðini?

Hin øvugta leiðin

Í okkara grannalondum verður í hesum tíðum nógv tosað um demokrati (fólkastýri) á arbeiðsplássunum — bæði á almennum og privatum — og eru tey lóggevandi tingini í holt við at gera lógir hesum máli viðvíkjandi.

Hvor fyrirøka á sjógv ella landi kann umvera arbeiðsfólk? (fiskimenn, arbeiðsfólk og starvsfólk). Hvi skulu hesi fólkini diskriminerast soleiðis av Føroya Landsstýri, at tey ikki mugu veljast í leiðsluna? Ein lesur um apartheit í Suður-afrika.

Í Januar lýsti landsstýrið eina reglugerð og fundarskipan fyri Tryggingarsambandið Føroyar (Umboðsráðið, sum burtursæð frá lögtinginum, er hægsti myndugleiki fyri hesi landsumfatandi fyrirteku). Tað, eg beit merki í, var ein partur av § 2 í hesi reglugerð, sum bannar nevndunum at velja nakað starvsfólk inn í umboðsráðið.

Mær er upplýst, at millum 100 og 200 fólk hava starv innanfyri hesa fyrirteku, tá ið deildirnar í bý og bygd eru taldar við.

Ein freistast at spyrja, um tað er lógligt soleiðis

við lóg at diskriminera hesi starvsfólkini? Hvat verður tað næsta? Hvat sigur starvsmannafelagið? Mær kunnugt hevur ein limur í starvsmannafelagnum áður verið í hesum góða umboðsráði. Hvat sigur Føroya Arbeiðarafelag, sum tað størsta landsfelag fyri arbeiðandi stættirnar í Føroyum? Skal hetta bara fara aftur við borðinum, so sum okkara politikkarar eru vanir at taka til?

Kann tað koma at henda, at vit ein annan dag lesa eina nýggja reglugerð, har tað stendur t.d., at ein sum er reyðhæddur ella er skallur kann fáa tað starvið, sum er leyst?

Man meirilutin av Føroya lögtingsmonnum góðkenna hesa diskriminering av einari stætt í samfelagi okkara?

Tað hevði verið áhugað, at roynt tað, helst við navnakkali. Annars vóna fleiri, at Føroya Arbeiðarafelag og starvsmannafelagið og aðrir liknandi felagsskapir lata við seg koma. Har ein skriðan er lopin er onnur væntandi.

starvsfólk

»Bein«

Í Dimmu fyri stuttum lesa vit eina ógvuliga spotska grein sum fortelur, hvussu nýggja Samgongun í Tórshavn Byráð er byrjað við at geva hvørjum øðrum sessir, ein til tin og ein til min:

Hvi gloymir sama tíð-

littla eg

Alle taler om vejret, men ingen gør noget ved det

Johan Niclasen svarar
Martini Djurhuus

Ikki visti eg, at Martin hevur so høga útbúgving, at hann kann úttala seg um, hvør fær mein ella ei.

Hann byrjar aftur við tí smáborgarliga tveitinum, so sum at eg havi búð í Danmark í eini 15 ár, (tað talið passur sjálvandi heldur ikki), eins alt hitt hann roynir at billa fólk inn. Ein kann kanska eisini fáa mein av at sita í sinum egna kjallara fyri Menningargrunnin? (Sum tú sært, so kann eg eisini bliva smáborgarligur, men hvi spilla meira tíð uppá tað?)

Lat vera við at geva mær nøkur góð ráð — tað er kanska tann vegin, tú kemur at hoyra frá mær

næstu ferð. Tí, at bliva við at kjakast í bløðunum, har tú melur sum hundur um heitan greyt, er bæði synd og skomm fyri blaðvinnuna.

»Alle taler om vejret, men ingen gør noget ved det«. Mangur maður, ið eg tosi við, gremur seg um tað sama. Nevniliga: hvi situr ein skrivari í einum almennum grunni og úttalar seg um bæði eitt og annað? — So álvara to, Martin, hvør er tað, sum skal koma niður á jørdina. — Tú ert kanska i ferð við tað, tí seinast manglaði skrivarheitið og myndin.

Johan Niclasen

Stríðið fyri tjóðskapar- og mentunarligum framburði í vanda

Á ársfundi tann 27. jan. 1983 samtykti LISA, Listafólkasamband Føroya, hesa áheitan viðvíkjandi sjónvarpi í Føroyum:

Sjónvarpið er nýkomandi, men er longu ein partur av gerandislívi fólksins. Hetta er ein veruleiki, og flestu føroyingar munnu áðanna, at her er ein avbjóðing av størsta týðningi fyri hugsan og mentan okkara.

Tíðin er tí komin at taka við hesi avbjóðing, tí stóðan, sum nú er, er tilvildarlig og ráðaleys. Heldur sjónvarpið fram sum nú, og skal tað framvegis einans umsita videokassetir og dagduvuljusendingar, gjørdar av øðrum, so kann stríð føroyinga eina heila öld fyri tjóðskaparligum og mentunarligum framstigum koma í vanda.

Hóast møguleikar okkara eru avmarkaðir, so er kortini avgerandi neyðugt, at í einum føroyskum sjónvarpi verða umstøður og somikið av fíggarligari orku, at rúm verður fyri skapandi virksemi og framleiðslu av føroyskum tilfari. So at tað út frá egnum royndum og egnum kunnleika ber til at velja og samskipa tað útlendska tilfarið, ikki sum nú bara úr Danmarks Radio, men úr hinum nördurlondunum við og úr øllum ættum.

Listafólkasamband Føroya vil tí heita á øll hugsjónarfólk í føroyskum politikki og á fólk yvirhøvur um at arbeiða fyri, at miðvís ætlan verður lögð at útbúgva okkum, tekniskt og listaliga, til at kunna taka við teimum møguleikum, sum sjónvarpið gevur, soleiðis at hesin fjølmiðil, sum hevur so stórt árin, kann menna mál og mentan okkara og gerast føroyingum ein dyggur og livandi upplýsingarstovnur.

